

DOC. DR HAB. JANINA KORTA
(1908—1980)

Janina Korta urodziła się w Kołomyji 7 XI 1908 r. Naukę pobierała w szkołach średnich Krakowa. W Krakowie również odbyła studia wyższe na Wydziale Filozoficznym UJ (1927—1933) zakończone dyplomem mgra fil. na podstawie pracy wykonanej pod kierunkiem prof. W. Szafera w Instytucie Botanicznym UJ „Stosunek modrzewia polskiego *Larix polonica* do europejskiego *Larix europaea* — Studium biometryczne”. Temat interesujący z punktu widzenia geobotaniki i taksonomii. W r. 1933 złożyła J. Korta egzamin nauczycielski z botaniki i geografii. Od r. 1933 pracowała w szkołach średnich Krakowa zwłaszcza w szkołach zawodowych pionu handlowego (tzw. szkoły kupieckie). Kontynuowała tę pracę w czasie okupacji. Podczas tego okresu specjalne zasługi położyła pomagając polskiej młodzieży w korzystaniu z kursów drogistowskich przez opracowanie skryptów z zakresu nauk przyrodniczych. Ukończenie kursów z kolei umożliwiło utrzymanie drogerii w rękach polskich. Po wojnie wróciła do obowiązków nauczycielskich w szkołach Handlowych Żeńskich i Męskich dla pracującej mło-

dzieży oraz szkołach ogólnokształcących, a w latach 1947—1953 pełniła obowiązki dyrektora dwóch z tych szkół organizując je od podstaw po zniszczeniu wojennym i zdobywając na nowo potrzebne wyposażenie. Od r. 1947 została powołana równocześnie na stanowisko st. asystenta przy Katedrze Botaniki Farmaceutycznej, wówczas jeszcze UJ, a w r. 1954 przeszła na stanowisko adiunkta. Miała więc J. Korta ogromne zasługi także dla odbudowy naszej placówki, co czyniła z właściwą sobie energią i talentem organizacyjnym. Szybko także włączyła się w nurty badań naukowych obierając za temat azalię pontyjską *Azalea pontica*. Na podstawie tej pracy w r. 1951 uzyskała stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych, promowana przez prof. J. Wołoszyńską. Azalia pontyjska to interesująca roślina naszej flory o toksycznych własnościach, ale występująca w obecnych granicach tylko na jednym reliktowym stanowisku w Woli Zarczyckiej pod Leżajskiem; poza tym plantowana w parkach zwłaszcza Ziem Zachodnich. Autorka opisała szczegółowo anatomię poszczególnych części, a specjalnie zajęła się tkanką wydzielniczą (włosy gruczołowe o charakterze emergencji). Poddała badaniom fizykochemicznym i farmakologicznym sam olejek, głównie z kwiatów i jego działanie toksyczne na myszach. Próbowała wykorzystać własności bakteriobójcze olejku uzyskując wyniki dla niektórych prób pozytywne. Ponadto wyizolowała z kwiatów i liści andromedotoksynę występującą w całej roślinie; związek ten testowała na myszach. Znalazła także garbniki i arbutynę. Kontynuowała obserwacje nad inhibicyjnym działaniem olejku azaliowego we współpracy z prof. Z. Przybyłkiewiczem Kierownikiem Katedry Mikrobiologii Lekarskiej AM w Krakowie.

W dalszym toku prac J. Korty przedmiotem jej studiów były próby zbadania dla około 20 gatunków olejkowych roślin z rodz. *Labiatae* (*Lamiaceae*) i *Umbelliferae* (*Apiaceae*) we współpracy z prof. J. Starzykiem i jego zespołem w b. Katedrze Mikrobiologii Farmaceutycznej AM działania inhibicyjnego w stosunku do bakterii, grzybów i pierwotniaków różnymi metodami.

Równocześnie zainteresowała się roślinami stosowanymi w medycynie ludowej. Szczególną uwagę poświęciła w swej pracy habilitacyjnej podagrycznikowi *Aegopodium podagraria*, roślinie popularnej w domowym leczeniu, a także używanemu w przemyśle spożywczym i przy wyrobie barwników.

Aegopodium podagraria podagrycznik pospolity rozpowszechniony gatunek naszej flory, cieszący się w medycynie ludowej sławą środka przeciwartretycznego i przeciwreumatycznego został monograficznie opracowany. Historyczny rys, szczegółowa analiza struktury anatomicznej, próby analizy chemicznej (felandren i limonen w olejku, fenolokwasy, flawony itd.) oraz próby na działanie inhibicyjne ogólnego wyciągu jak i izolowanych składników, złożyły się na to studium monograficzne, którego celem było wyjaśnienie przyczyn użytkowania dla celów leczniczych i barwierskich tej rośliny.

W roku 1965 Janina Korta habilitowała się. Po habilitacji opracowała jeszcze kilka gatunków roślin lecznictwa ludowego.

Porównawczo opracowała budowę i wykonała wstępne próby chemiczne (polifenole, flawonoidy, saponiny itd.) dla dwóch gatunków *Lysimachia tojeść*,

a mianowicie *L. nummularia* t. rozślana i *L. vulgaris* t. pospolita — rośliny medycyny ludowej. Z innych grup botanicznych opracowała *Parnassia palustris* — dziewięciornik błotny.

Jej udziałem były wielkie zasługi dla dydaktyki w Uczelni. Janina Korta prowadziła w zastępstwie wykłady, opiekowała się pracami magisterskimi i doktorskimi, była także niezwykle czynna w dziedzinie administracji i w życiu organizacyjnym Uczelni. W latach pięćdziesiątych i później wygłaszała referaty na posiedzeniach Polskiego Towarzystwa Botanicznego, którego była członkiem oraz w Komisji Biologicznej Oddziału Krakowskiego PAN i na innych zebraniach. Prowadziła także wykłady na kursach dokształcających dla pomocników aptekarskich. J. Korta odznaczona została Złotym Krzyżem Zasługi. W r. 1976 przeszła na emeryturę z powodu długotrwałej choroby. Zmarła w Krakowie 21 lipca 1980 r. Zostawiła po sobie pamięć człowieka niezwykle prawego i ofiarnego, oddanego bez reszty sprawom młodzieży i społeczeństwa, utalentowanego w pracy naukowej i dydaktycznej oraz organizacyjnej. Cześć Jej pamięci.

Irena Turowska